

ДНЕВНИКЪ

(стенографически)

на

III обикновено Народно Събрание.

(Втора Сесия.)

XII. ЗАСЪДАНИЕ, ЧЕТВЪРТЪКЪ 22 СЕПТЕМВРИЙ 1883 ГОД.

(Начало въ 2 часа и 30 мин. послѣ пладнѣ, подѣ председателството на г-на Д. Грекова.)

Председателъ (звъни): Ще се чете списъка на депутатитѣ.

Секр. Шивачовъ (чете):

Отъ 53 души представители присѣтствуватъ 49 и отсѣтствуватъ 4 души, а именно: В. Шишковъ, Митрополитъ Симеонъ, К. Помяновъ и Я. Геровъ.

Председателъ: Тѣй като болшинството на Събранието присѣтствува, обявявамъ днешното засѣдание за открито. Ще се четатъ протоколитѣ на миналитѣ засѣдания.

Секр. Шивачовъ (чете протоколъ IX): Другитѣ протоколи ще се четатъ въ идущето засѣдание.

Председателъ: Има ли нѣкой отъ г-да представителитѣ, да направи нѣкоя бѣлѣжка върху прочетения протоколъ? (Нѣма). Тѣй като точността на протокола не се оспорва, обявявамъ го за окончателенъ. На дневенъ редъ има най-напредъ едно отношение отъ М-ството на Финанситѣ, подъ № 22967, относително продължението контракта на г-на Кейе. (Гласове: Нѣма г. М-ръ на Финанситѣ).

Понеже г. М-ръ на Финанситѣ отсѣтствува, то остава този въпросъ за послѣ, а сега иде на дневенъ редъ второто четение на законопроекта за врѣменнитѣ мѣрки за преслѣдванieto разбойницитѣ въ источнитѣ окръжия на Княжеството.

Секр. Щърбановъ (отъ трибуната чете заглавието).

М-ръ Цанковъ: Разбира се, че думитѣ «законопроектъ за» падатъ, а остава само: «Врѣменни мѣрки за прекратаване разбойничество въ источнитѣ окръжия на Княжеството».

Щърбановъ (чете изцѣло законопроекта):

1. За преслѣдване на разбойницитѣ, въ всѣка Околия отъ Источнитѣ Окрѣжия на Княжеството се съставя по една потера.

2. Всѣка Община отъ Околията ще прѣдлага, а околийския началникъ ще назначава, спорѣдъ голѣмината на населението си и безъ разлика на вѣроисповѣдание, едно или повече лица, спорѣдъ нуждата, лица ползуващи се съ всеобщо довѣрие и притѣжаващи необходимитѣ качества, за да влѣзатъ въ потерата.

3. Околийския началникъ ще държи списъка на тия лица отъ цѣлата околия, и въ случай на нужда ще ги свиква за преслѣдване на разбойницитѣ.

4. На всѣко отъ тия лица правителството ще дава необходимото оружие и мунициия, които при настѣпването на зимата ще се прибиратъ отъ околийския началникъ посредствомъ кметоветѣ.

5. На всѣко отъ лицата, които ще влизатъ въ потерата, ще се плаща отъ Министерството на Вжтрѣшнитѣ Дѣла мѣсечна заплата за врѣмето, прѣзъ което тѣ ще служатъ въ потерата, и въ размѣръ споредъ щата, изложенъ въ закона за полицейската стража, съ 40% повече отъ заплата, която получаватъ полицейскитѣ стражари.

6. Потерата, въ врѣме на дѣйствиата си, ще се намира подъ командата на старши или младши стражари, съгласно съ распорѣжданieto на околийския началникъ.

7. Потерата ще бъде длъжна да отблъсква всичко, което би могло да претърси мирното население, въ противен случай, виновниците веднага ще се предават на съдъ и строго ще се наказватъ.

8. Въ случай на нужда, потерата може да повиква на помощ нѣкои отъ жителитъ на близкитъ села; но само по съгласието на селскитъ старѣи.

9. Потерата, при преслѣдванието на разбойниците, ще обявява на всеко село на старѣитъ, прѣзъ което минава, че е потеря; въ случай, че скрие това си качество и се яви за разбойническа шайка, на извърши подъ това име нѣкои престѣпни дѣла, тогава, както старшия или младшия стражаръ, който командува потерата, тъй и цѣлата потеря, ще бъдатъ най-строго наказани за извършеннитъ престѣпления.

10. На лицата отъ потерата строго се запрещава да взематъ безплатно отъ населението храна, било за себе си, било за своитъ конѣ.

11. Въ случай, че нѣкое отъ лицата, които съставятъ потерата, се усаkali или умре, при изпълнение на обязанноститъ си, на него или на семейството му ще се дава пенсия, съгласно съ закона за полицейската стража.

12. Въ 20 отъ околитъ съ смѣсено население, лѣжащи въ окръжията: Силистренско, Варненско, Шуменско, Разградско, Руссенско и Търновско, и въ други, гдѣто се укаже нужда, се назначава отъ правителството чрезъ Княжеский указъ при всекий околийский началникъ по единъ помощникъ отъ мюсюлманско вѣроисповѣдание, който, като е запознатъ съ условията на околията, да съдѣйствува за прекратяването на разбойничеството, което би се появило въ околията, за отстранение на причинитъ на изселяването на мюсюлманското население, както и за удовлетворение на другитъ негови нужди.

13. Околитъ, въ които се назначаватъ подобни помощници сж слѣдующитъ:

1) Въ Силистренский окръгъ: Силистренска, Ак-ваджларска и Куртъ-Бунарска.

2) Въ Варненский окръгъ: Варненска, Добричска, Провадийска и Новоселска.

3) Въ Шуменский окръгъ: Шуменска, Ески-Джумайска, Османъ-Пазарска, Преславска и Ново-Пазарска.

4) Въ Разградский окръгъ: Каменларска, Поповска и Разградска.

5) Въ Руссенский окръгъ: Руссенска, Бѣленска, Тутраканска и Балбунарска.

6) Въ Търновский окръгъ: Кесаревска Околия.

14. Мѣсячната заплата на тия помощници ще бъде 120 или 150 лѣва, споредъ разряда, къмъ който принадлежи надлѣжната околия.

15. Разносикитъ по съдържанието на тия помощници, ще се покрятъ отъ общитъ остатъци по Министерството на Вжтрѣшнитъ Дѣла.

16. Членовѣтъ 2 и 3 отъ устава за полицейската стража се отмѣняватъ и замѣстятъ съ слѣдующий: «Като полицейскитъ участъци сж унищожаватъ на вредъ въ Княжеството, всичкитъ стражаре ще се намиратъ при управлението на околийскитъ началници и отъ тамъ тия послѣднитъ ще ги распрашатъ по мѣстата, гдѣто тѣ сж длъжни да изпълняватъ полицейски обязанности».

Шивачовъ: Азъ искамъ да се направи едно измѣнение на членъ 14-ий въ законопроекта, именно, относително заплата на помощникитъ на околийскитъ началници; на мѣсто 120 да стане 150 и на мѣсто 150 — 200 лѣва. (Гласове: Не!)

Предсѣдателъ: Има ли нѣкои отъ г-да представителитъ, които поддържатъ предложението на г-на Шивачова? — Които го поддържатъ, да си дигнатъ ржката. (Болшинство.)

Марко Велевъ: Не е вѣрно преброяванието на гласовѣтъ. (Повторява се преброяванието.)

Квесторъ Манафовъ: Онзи г-нъ, който оспорва преброяванието, нека стане и нека се зачерви, като поглѣдне на факта, че болшинството си дигатъ ржцитъ.

Предсѣдателъ: Ще каже, че предложението на г-на Шивачова, се поддържа.

Шивачовъ: Азъ, казахъ и по-напрѣдъ, че желая да се уголѣмятъ платитъ на това основание: защото на помощника на околийски началникъ: 150 отъ първа категория и отъ втората 120 е твърдѣ малко. Помощника на околийски началникъ трѣбва да има едно извѣстно образование и 120 лѣва мѣсечно жандаритъ получаватъ. Той като помощникъ е длъженъ да има при себе си и конь, да се облече и почисто и по-добрѣ, а тогава платата му 120, или 150 лѣва е малко. За това да се произнесе Нар. Събрание, да уголѣми заплата на помощника отъ 120 на 150 и отъ 150 л. на 200 лѣва.

Попповъ: Азъ не съмъ противъ това. Но когато секретаря на околийски началникъ получава 150 лѣва, то не знаа, дали помощника ще има по голѣма работа отъ секретаря.

Шивачовъ: Азъ не мисля, че помощника на околийския началникъ трѣбва да получава сжщо, колкото секретаря му. Азъ мисля, че той трѣбва да стои много по-високо. У насъ

повечето секретари сж такива, които знаят, да напишат само едно: „имамъ честъ, да съобщя и пр.“, а помощника на околийски началникъ трѣбва да бѣде по-образовано лице. Ако е само да знае по турски, тогава не ще да помогне нищо. Ние вчера приехме за конни стражари по 120 лева; значи, че на помощниците даваме равна плата както на единъ членъ отъ потерата.

М-ръ Цанковъ: Не съмъ противъ предложението на г-на Шивачова, ако Народно Събрание го приеме.

Буровъ: Азъ не съмъ противенъ на това, което предложи г-нъ Шивачовъ; само да ли тази плата, нѣма да се вотира тогава, когато ще почне да се вотира бюджета? За това да се приеме, както е предложилъ г-нъ Министръ, и тогава ще се види при бюджета, когато ще се вотира въ платитѣ за всичките чиновници.

М-ръ Цанковъ: Това е врѣменно нѣщо. И за това трѣба тука да се назначи платата. Това влиза въ бюджета, като извънредни разноси.

Марко Велевъ: Г-да! Въ Турско време правителството имаше каймаками, които получаваха 30 лева мѣсечно; а днеска що видимъ? Какви плати зематъ нашите чиновници? Голѣми сж заплатитѣ, г-да! Трѣба да се обърне внимание. Не е ли народа, който ще ги дава? Високите чиновници, на които плаща народа, трѣбва да мислимъ и за тѣзи, които ги даватъ. Народа се е тѣжко натоварилъ съ тия плати. За това, г-да, азъ съмъ съгласенъ съ мнѣнието на г. М-ра Президента.

Дуковъ: Азъ предлагамъ, да се прибави; но не толкось колкото каза г-нъ Шивачовъ. На мѣсто 120 да стане 140, и на мѣсто 150 да стане 160 лева.

Шивачовъ: Тука въпроса е тамъ, че когато се нареждатъ платитѣ на едни чиновници, трѣбва да се зематъ въ внимание платитѣ и на другите чиновници. Азъ сравнявамъ службата на човѣка, която той занимава. Ако да бѣше голѣма разлика съ бюджета който миналата година вотирахме, то бѣше друго; но тамо платитѣ сж почти равно както азъ ги предложихъ. Тукъ не е толкось голѣма суммата, за да можемъ да направимъ икономия. Олупъ оладжаа сж 20 души, и каква икономия ще бѣде отъ тѣхъ? Нѣкой пътъ милиони отиватъ, а ние ще диримъ икономията въ 2 хиляди, 3 хиляди лева.

Попповъ: Да бѣждѣ 150 и 180 лева.

Списаревски: Съгласенъ съмъ съ мнѣнието на г-на Шивачова; защото не ще бѣждѣ хората, които ще се назначатъ за помощници съвѣтъмъ долни, тъй като тая служба

има извѣстна важность. За това нека бѣждѣ 150 и 200 лева.

Марко Велевъ: Говорете, г-да, и за голѣми заплати въ бюджета на другите чиновници. Стойте да доде законопроекта за заплатитѣ и ще видите. Народа не може да плаща голѣми заплати. Никаква полза нѣма дѣто се прѣска златото и среброто отъ правителството, а нищо не е направено за България. Трѣбва да се глѣда икономия, а не да глѣдаме да дадемъ голѣми заплати на чиновниците. За това да остане, както е въ законопроекта на г-на Министра.

Председателъ: Предложението на г-на Шивачова състои въ измѣнението на членъ 14 отъ закона, т. е. заплатитѣ да бѣждѣ 150 и 200 лева; които отъ г-да представителитѣ го приематъ, да си дигнатъ рѣцѣтъ. (Болшинство.) Нар. Събрание приема предложението на г-на Шивачова и ще се тури въ члена на мѣсто 120—150 лева, а на мѣсто 150—200 лева.

Д-ръ Цачевъ: Азъ предлагамъ едно допълнение, единъ новъ членъ между 9-й и 10-й.

Председателъ: Моля г-нъ Цачевъ, да прочете предложението си и тогава ще попитамъ: да ли достатъчно число депутати има, които го поддържатъ.

Д-ръ Цачевъ: (Чете): Границитѣ на околицитѣ не спиратъ потеритѣ въ преслѣдванието на разбойниците; напротивъ старшитѣ взематъ мѣрки за да получатъ съдѣйствието на потеритѣ отъ съседните околии.

М-ръ Цанковъ: Азъ го приемамъ това предложение, ако го приеме Нар. Събрание.

Списаревски: Същото предложение вчера предложи г-нъ Цачевъ, но то се не прие. За това да се отхвърли сега.

Д-ръ Цачевъ: Предложението не е вотирано вчера.

Председателъ: Моля г-да представителитѣ, които поддържатъ предложението на г-на Цачева, да си дигнатъ рѣцѣтъ. (Болшинство.)

Дуковъ: За предложението нѣма нищо да кажа, трѣбва да се приеме, ако е добро; но едно нѣщо е, че не е послѣдователно. Вчера самъ г-нъ Цачевъ тържественно оттегли предложението си. Впрочемъ, азъ не съмъ противенъ, ако Нар. Събрание днеска го приеме. Само това припомнимъ, че такова нѣщо имаше вчера.

Председателъ: Правилника не запрещава на единъ депутатъ едно отгѣглено предложение да го повтори. Както и единъ представенъ законопроектъ може да се отгѣгли и подиръ пагъ да се представи.

Д-ръ Цачевъ: (Чете още веднѣжъ предложението си. Виждѣ по-горѣ.)

Председателъ: Приема ли Нар. Събрание предложението на г-на Цачева? (Приема.) Който отъ г-да представителитѣ приема това предложение, да си дигне ржката. (Болшинство).

Предложението на г-на Цачева се прие, и то ще се помѣсти между чл. 9 и 10.

Д-ръ Цачевъ: Предлагамъ да се помѣсти въ този законопроектъ още едно предложение между чл. 11 и 12 (чете):

«Административнитѣ власти сж обязаны щомъ се увѣрятъ за името и отличителнитѣ знаци на главатаритѣ на разбойническитѣ шайки, да донасятъ тутакси за това чрезъ своитѣ началства на Министра на Вътрѣшнитѣ Дѣла».

М-ръ Цанковъ: Тѣзи нѣща ги има въ закона за полицейската стража; тука не е нужно да се помѣстятъ, защото тия сж врѣмenni мѣрки.

Д-ръ Цачевъ: Азъ считамъ това за неизбежно; за туй предложихъ, да се притури на този законопроектъ, защото ще предложи още единъ членъ, който ще бѣде слѣдствие на този, и който ще улесни много работата, за която правимъ днесъ правила.

Председателъ: Азъ би молилъ г-на Цачева, ако намира за добръ да прочете и двата члена.

Д-ръ Цачевъ (чете):

«Полученитѣ отъ административнитѣ власти свѣдения, за извѣстнитѣ главатари на разбойническитѣ шайки, Министра на Вътрѣшнитѣ Дѣла, публикува въ «Държавний Вѣстникъ» и по рѣшението на Министерскитѣ Съветъ издава Приказъ, въ когото опредѣля паричното възнаграждение, което ще се заплати отъ държавното съкровище на лицето което убие или улови живъ главатара на разбойническата шайка и го предаде на административнитѣ власти».

М-ръ Цанковъ: Приемамъ това предложение; ако се приеме това предложение, тогава и първото може да се приеме.

Д-ръ Цачевъ: Имамъ друго едно, което е послѣдствие на това. (Смѣхъ. Чете):

«Окрѣжнитѣ управители немедленно препечатватъ приказа на Министра на Вътрѣшнитѣ Дѣла и го пращатъ до сичкитѣ общини тѣмъ подвѣдомствени, за знание.»

М-ръ Цанковъ: Азъ приемамъ.

Анневъ: Всичкото това е само да пълнимъ закона. Първото и послѣдното сж подробности, който сж предвидени въ закона за полицейската стража. Колкото за членоветѣ 2-й и 3-й, могатъ да се примжтъ.

Списаревски: Сжщото поддържамъ, което каза г-нъ Анневъ.

Шивачовъ: Азъ искамъ да отговоря на г-на Аннева, чей като той не намира никаква вреда отъ тия предложения, азъ би го молилъ, да се съгласи да се приематъ; защото по-добръ закона да бѣде по подробенъ и опредѣленъ, отъ колкото краткъ и неопредѣленъ.

Председателъ: Ще попитамъ г-да представителитѣ, дали поддържатъ това предложение? Който поддържа предложението на г-на Цачева, да си дигне ржката. (Поддържа се). Желаетъ ли нѣкой отъ г-да представителитѣ да говори?

Вълчевъ: Мене се струва, г-да, че съ тоя законъ се изгуби толкози врѣме, колкото той не е заслужилъ. Съ такива предложения, които отъ часъ на часъ се задаватъ, и които си нѣматъ нито мѣсто, нито смисълъ. — не че ще поврѣждатъ нѣщо, — но че злѣ може би препоръчватъ Събранието, да се занимава съ работи, съ които само губи врѣме. Ако иска г-нъ Цачевъ да внася такива подробности, то може този законъ да се направи отъ 5 коли. Такива подробности, не е нужно да се внасятъ; защото, съ това ще се губи врѣме. Трѣбва да се отхвърлятъ предложенията на г-на Цачева и да се приеме закона, както си е.

Шивачовъ: Мене се струва, че всички иматъ претенция да говорятъ; но отъ всички най-голяма претенция има г-нъ Вълчевъ, и който най-много отнема врѣме на Събранието съ своитѣ: «ми се чини» и «азъ мисля», като иска всекога да разяснява въпроситѣ. Тука г-нъ Цачевъ прави предложение и щомъ г-нъ М-ръ на Вътр. Дѣла го приема, тогава не остава, какво г-нъ Вълчевъ да казва. Ако той има нѣщо противъ предложението, нека да изложи своитѣ мотиви и повече нищо.

М-ръ Цанковъ: Въ предложенията на г-на Цачева има едно нѣщо много добро, именно той предлага да се заплаща на она, който донесе главата на разбойника. Това нѣщо не влиза въ никой други законъ. За това, приемамъ предложенията на г-на Цачева.

Вълчевъ: Ми се струва, че нѣкои г-да злѣ сж ме разбрали. Г-нъ Шивачовъ като говореше, каза, че азъ всекога обичамъ да разяснявамъ въпроситѣ. Наистина, азъ ще стоя на това, че всекога въпроситѣ трѣбва да се разясняватъ. Но да се разясняватъ, когато нѣма нищо не ясно, азъ съмъ противенъ на това. Азъ съмъ само противъ въпроси безполезни. Колкото за това, че трѣбва да се плаща на она, който донесе главата на разбойника, ми се чини, че неговата плата е опредѣлена, и ако това той направи, значи че си е изпълнилъ своята обязанность. За това, азъ мисля, че нѣма нужда отъ тая прибавка.

М-ръ Цанковъ: Това не е казано за потерата, тамъ е казано изобищо. Всекой частенъ човѣкъ може да донесе главата на единъ главатаръ, когото сж гонили и не сж могли да го уловятъ; и на такъвъ човѣкъ ще се даде награда.

Председателъ: Г-да представителитѣ желаятъ ли още да се говори по този въпросъ? Има още 4-ма души, които искатъ да говорятъ. (Гласове: Искерпано е!) Моля, ония г-да представители, които мислятъ, че нетрѣбва да се говори, да си дигнатъ ржката. (Болшинство.) Народното Събрание се произнесе, че въпроса е освѣтленъ. Полагамъ на гласуване третѣ предложения на г-на Д-ръ Цачева.

Д-ръ Цачевъ: (чете предложението още веднажъ. — Виджъ по-горѣ.)

Председателъ: Полагамъ на гласуване третѣ предложения, които прочете г-нъ Д-ръ Цачевъ, и моля, който е за приеманieto имъ, да си дигне ржката. (Болшинство.) Тѣ ще бждатъ внесени въ закона между членове 11 и 12, но моля г-на Цачева да даде преписъ отъ своитѣ предложения. (Д-ръ Цачевъ: дава ги.) — Желаетъ ли нѣкой отъ г-да представителитѣ да говори още върху закона, който бѣше на разискване, защото ще се положи на гласуване изъ цѣло?

Бошнаковъ: Азъ вѣрвамъ, че г-да представителитѣ ще бждатъ тѣж любезни да обърнатъ внимание върху членътъ, който се прие вчера, и върху който станаха прѣвни дълги и широки, а именно послѣдния членъ на законопроекта, дѣто се казва, че „полицейскитѣ участъци въ всичкитѣ околии се унищожаватъ.“ Нѣма да говоря, че сж били нуждни и полезни. Това е извѣстно. Но искамъ да кажа, че ако изъ цѣли околии нѣма участъци, тогава не ще се знае какво става по околитѣ, които се простиратъ 10—12 часа разстояние, и въ които има по 50—60 села. По моето мнѣние най-добрѣ да си остане члена съ прибавката: „че околийскитѣ началници иматъ право да поставятъ участъци, дѣто има нужда“, защото може въ една околия да станатъ убийства, обири, разбойничества, скандали, а отъ това наскоро, началника, не ще да има извѣстие, тѣж като стражаритѣ трѣба да сж всичкитѣ при него въ центра на околията. Това трѣба да се внесе въ закона и да се практикува. Ако сж съгласни, г-да представителитѣ и да ме поддържатъ.

М-ръ Цанковъ: Азъ не съмъ съгласенъ съ предложението на г-на предговорившия, защото тамъ е казано: „отъ тамъ околийскитѣ началници ще ги распрашатъ по мѣстата, гдѣто тѣ сж длѣжни да изпълняватъ полицейскитѣ обязанности.“ Може да има стражари, както въ Клисуре и по главнитѣ пѣтища. Тамъ е извѣстно, че полицията е длѣжна да седи, до гдѣто трае опасността, ако я има, а не постоянно.

Ний не искаме да направимъ нашата страна полицейска страна. Съ тѣзи участъци именно ний правимъ полицейска страната. А тамъ гдѣто ставатъ безпорядъци, може да се проваждатъ стражари, а да нѣма полицейски управления, за да се не разваля народа. Именно полицейскитѣ управления деморализиратъ народа. За това не искамъ да има участъци, а когато има нужда да се проважда полицейска стража.

Г. Геровъ: Вчера по този членъ се говори дълго и широко, и мисля, г-да представителитѣ като дойдоха до едно убѣждение, видѣха, че члена така, както си е, е полезенъ, и тѣж щото да се разисква повече е излишно. За това ще моля г-на председателя да даде закона на вотирание изъ цѣло.

Батановски: Не зная какво постоянноствува г-нъ Бошняковъ. Какво нѣщо намѣрва, че е лесно да има въ всека околия участъци. Този законъ се прави за улеснение да се истрѣбватъ разбойничитѣ. Жандаритѣ трѣба да се намѣрватъ при околийскитѣ началници; защото дохожда една шайка разбойници, и той трѣба да праца 3-4 часа далечъ въ участъцитѣ ако би имало такива за да дохождатъ и да гонятъ шайката. Това си нѣма мѣстото.

Сукнаровъ: Азъ мисля, че тукъ се нарушава правилника, като подига г-нъ Бошнаковъ този въпросъ безъ да изпълни формата.

Председателъ: Именно сега щѣхъ да предложа на гласуване, да ли ще се поддържи.

Бошнаковъ: Азъ предложението си ще оттегля, но практиката ще покаже, че полицейскитѣ участъци сж нуждни.

М-ръ Цанковъ: Когато покаже практиката, че трѣба да туримъ стражари, то ще ги туримъ. Трѣба ли да дойдемъ да питами Народно Събрание и за това нѣщо? Полицейската стража е, за да пази тишината и порядъка. Ако практиката покаже, че е нужно да се проводи нѣйдѣ полицейска стража, Министра ще постанови да се проводи, не ни трѣба за това законъ. А тукъ както е казано въ закона, ще каже, че да неправимъ страната, да има постоянно полицейско управление. (Гласове: Г-нъ Бошнаковъ си оттегли предложението.)

Председателъ: Тѣж като г-нъ Бошняковъ си оттегли предложението, азъ ще туря закона изъ цѣло на гласуване. Моля, г-да представителитѣ, които сж за приеманieto на „врѣменнитѣ мѣрки за прекратяване разбойничеството въ источнитѣ окрѣжия на Княжеството“, да си дигнатъ ржката. (Вишегласие. — Приема се.)

Председателъ: На дневенъ редъ иде предложението на г-на Цачева, за мюсюлманскитѣ ученици, които се учатъ въ медресетата и пр.

Д-ръ Цачевъ: Г-да представители! Вие бѣхте, тѣй да кажъ, добри, да изслушаге мотивитѣ, които изложихъ въ миналото заседание, и мисля, че всѣки знае причинитѣ, които ме бѣха побудили да направя това предложение, което повечето отъ Васъ, г-да представители, поддържаха и подписаха. Ако ми позволите, да го прочетъ и послѣ да се гласува. (Чете.)

ПРЕДЛОЖЕНИЕ.

Ученици отъ мухамеданско вѣроисповѣдание, които се учатъ за свѣщеннослужители (имами).

Забѣлѣжка 1. Учащитѣ се мюсюлмане за свѣщеннослужители, сж длъжни да представятъ свидѣтелства на приемателнитѣ комисии отъ директоритѣ на признатитѣ отъ Княжеското правителство мюсюлмански богословски училища.

Забѣлѣжка 2. Въ 20 годишната възраст да издържатъ испитъ отъ *авамиля* предъ назначения отъ Княжеското правителство мюфтия въ приемната комисия.

Забѣлѣжка 3. Отъ двадесетъ първата и втората годишна възраст да издържатъ испитъ отъ исхарятъ.

Забѣлѣжка 4. Въ двадесето третата годишна възраст да издържатъ испитъ отъ кяфие и мантъкъ.

Има една бѣлѣжка, която г-нъ управляющій Военното Министерство притури, и за която говорихъ въ миналото заседание, че ако нѣкои отъ тѣзи ученици не отговарятъ на условията, тоже ще влѣзнатъ въ редовитѣ на войската. За това именно слѣдующата бѣлѣжка предлага г. управляющій Военното М-рство (чете): «Ако ли приготвяющитѣ ся за священнослужители не изпълнятъ едно отъ горнитѣ условия, то тѣ сж задължени да постѣпятъ на военна служба и да теглятъ жребия съ онѣзи 20 годишни младежи, които сж приканени за жребия въ онази година».

Управл. Военното М-рство Полковникъ Редигеръ: Я ополномоченъ ЕГО ВЫСОЧЕСТВОМЪ заявить въ имя Военнаго Министерства, что съ бѣлѣжкой 5-ой Военное Министерство согласно, и принимаетъ законъ такъ, какъ его предложилъ г-нъ д-ръ Цачевъ.

Предсѣдатель: Приема ли се прибавката къмъ чл. 17 б, които предлага г. д-ръ Цачевъ? (Приема се).

На 10 минути отпускъ.

(Послѣ распусти.)

Предсѣдатель (звѣни): Засѣданието се отваря изново.

На дневний редъ дохожда запитванието на г-на Вълчева, къмъ Министерството на Обществениитѣ Сгради.

Вълчевъ (отъ трибуната): Г-да! Споредъ 27 членъ отъ вѣтр. правилникъ, понеже г. М-ръ на Общитѣ Сгради не е

тука, то азъ ще прочетъ запитванието си, ще го представя на бюрото, и бюрото да му го препрати.

Преди да прочетъ и да представя, г-да представители, моето запитване, азъ ще си позволя да кажа, какво ми е побудило да направя това си запитване.

Преди десетина дена, г-да, паднаха ми случайно на рѣка нѣколко печатани протоколи, отъ които азъ преди всичко разбрахъ, че на 27 мартъ тази година, Министерскій Съвѣтъ е назначилъ една комисия, която да преглѣда подробно всичкитѣ спорни въпроси между М-ството на Общитѣ Сгради и нѣкои предприемачи. Отъ тия протоколи, г-да представители, азъ забѣлѣжихъ фактове такива, които сж интересували, интересуватъ и навѣрно ще интересуватъ страната. Интересни сж за това, защото отъ нихъ излиза доста ясно и нагледно доказано, че нашето съкровище, за голѣма наша жалостъ, така да кажа, е било распилявано безъ никакъвъ контролъ. Парата, или по-добрѣ да кажа, българска сиромашка лепта е била прѣскана немилостиво! Право да ви кажа, г-да представители, не помня други пѣтъ въ живота си така страшно да сж дѣйствували на мене други фактове, като тия, които ме накарахъ да направя своето запитване. Азъ, навѣрно, колкото и да не искахъ да полагамъ, положихъ си неволно въпроса: какво става съ нашето съкровище? Какъ то немилостиво се е распилявало и до гдѣ ще стигне България при таково едно неконтролно прѣскане на българ. пара? Но само това ли е? Тамъ въ протоколитѣ се съдържа и други истини, които дѣйствително поражаватъ истинския Българинъ, да не кажа нѣщо повече. Отъ тия протоколи се види, че когато се е явявалъ нѣкой нещастенъ Българинъ, като предприемачъ, да купи за работни нѣщо отъ М-ството на Общитѣ Сгради, то сж се земали отъ нѣкои хора — служачи въ Министерството — всевъзможни мѣрки, туряли сж се всѣкакъвъ видъ прѣчки, така щото, той нито е могаль да работи, нито тукъ да икарва и довърши земеното предприятие, споредъ контракта и задълженията си.

При обстоятелства подобни на горѣпомѣнатитѣ, у Българина предприемачъ се е убивало всѣко негово желание, било по развитието българската търговия и индустрия, било, казвамъ, по развитието на оня търговски предприемчивъ духъ, безъ който България не въ далеко бѣдѣще може да достигне въ окаянно положение, както това става на всѣкъдѣ, гдѣто мѣстния елементъ е чуждъ на търговскитѣ предприятия въ страната си.

Щъ повторъ да кажъ, г-да представители, че забѣлѣжихъ отъ тия протоколи нѣща, които немогѣтъ да не потръсятъ челоуѣка.

Единъ Българинъ предприемачъ по име Ируковъ, зель отъ правителството съ контрактъ направата на нѣколко мостове по шосето Ябланица — Ловечъ. Тоя Българинъ, защото е искалъ честно да работи, станалъ е жертва на тая своя честностъ и стигналъ е да изгуби цѣлий си капиталъ и пакъ да не изпълни задължението си къмъ правителството. Отъ направенитъ изслѣдвания се вижда, че почти повечето мостове направени въ България въ послѣдно врѣме, сж отнесени отъ пороитѣ и водитѣ, а само мостоветѣ на г-нъ Ирукова сж останали здрави. Но какво е станало? Намѣсто награда, на Ирукова запрели му желѣзата, зели му материалитѣ, туряни му били отъ инженеритѣ специалисти всевъзможни пречки и препятствия да не може по никой случай да искара на врѣме работата си. Добрия му материалъ направили лошъ, хубавата му работа искавали улишено не доброкачественна. Ситуациитѣ, които трѣбало да му се плащатъ по на двѣ недѣли, едвамъ подиръ два или петъ мѣсеци се плащали. Оставалъ е челоуѣка безъ възможностъ нито да може да получава своята плата за изработената работа, нито да може да плаща редовно на работницитѣ си. Всичко това се е вършило съ единствена едничка цѣль, да не може тозъ Българинъ да изпълни своитѣ условия, и да го опропасть!!

Това г-да, не е било само за Ирукова; това е ставало и съ много други Българе предприемачи. И азъ не ще глѣдамъ на въпроса отъ точка зрѣние, че сж загубили само единъ или двама българе капиталитѣ си отъ прѣчкитѣ на чужденцитѣ подъ названиее специалисти, но ще кажа, че съ това се е турило едно начало за съсипвание на единъ елементъ, за съсипванието на българскитъ елементъ, за съсипванието на българската търговия, да се не работи въ българското отечество, нищо отъ Българе, и да могатъ чужденци безъ препятствие да грабятъ и опропасть страната.

Отъ тия протоколи г-да, азъ още намѣрихъ, че чужденцитѣ специалисти, които нищо не сж направили положително, казвамъ нищо, както на пр. сакати получавали сж по 20, 30,000 лева аванси да изучаватъ нѣкои шосета, и изучаванията ги вършили тѣй, както имъ било по волята но забѣлѣжете добръ, че отъ тия изучавания, правителството не е получило никакъвъ рапортъ, нито пакъ знае това правителство какво се е работило. Нъ какво става между това? — За работи не изработени, понеже били чужденци и понеже имало и други чужденци, които ги подържали тѣ зели паритѣ напредъ, безъ да сж изработили никаква работа. Слѣдъ като се узнало това, че тѣзи, така наречени инженери специалисти, получвали пари, безъ да направятъ

работа, станали распорѣждания да се изискатъ паритѣ; но за съжаление, специалиститѣ инженери си отишли и отнесли на всегда паритѣ, а на правителството рѣшително никаква работа не представена.

Все такива чужденци инженери, ако помня добръ въ околитѣ видехъ: Будитѣ, Петровски и Шацки, които като имъ се вглѣда човѣкъ по-добръ въ извършенитѣ дѣла, ще забѣлѣжи, че сж дошли въ България съ единственната цѣль, да съсипятъ сичко българско. Това сж г-да фактове, които не могатъ да не потрѣсятъ отъ дѣнь душаистинскитъ Българинъ. Въ тия протоколи, между другото се забѣлѣжава още и това, че отъ самото управление на Министерството на Общитѣ сгради, нѣкой си г-нъ Михайловичъ, телеграфически прашалъ не зная какви наставления, като че нѣкакъ неволно, но и той, ако и Българинъ, билъ вмѣшенъ въ това, което сж работили инженеритѣ. Колкото за тозъ Михайловичъ чиновникъ въ М-вото на Общитѣ Сгради, азъ поне не съмъ могълъ да имамъ подобра мисль за него до сега; но протоколитѣ като показватъ такова нѣщо и като най-послѣ факта е фактъ, азъ не можъ, освѣтъ да забѣлѣжа съ съжаление, че и той е зималъ участие въ това, което сж работили чужденцитѣ инженери. Освѣтъ това г-нъ Михайловичъ си е позволявалъ и си позволява и днесъ, до колкото имамъ свѣдения, подъ разни предлози, да отхвърля всеко едно свидѣтелство, което му се представя отъ нѣкой Българинъ предприемачъ, и да казва, че не притѣжава изискуемитѣ качества и не зная що, когато на противъ Българина е тукашенъ жителъ, съ постоянно мѣстопребивание и добро състояние и който по 30 и даже 40% предлага подолни цѣни и трѣбва да се предпочита, а той се отблѣзва и се предпочитатъ чужденцитѣ.

Азъ не можъ нищо друго да отбержъ отъ всичко това, освѣтъ че то се върши съ извѣстна цѣль. Т. е. прави се съ цѣль такава, че Българина не трѣбва да се допуска, за да могатъ нѣкои си заинтересовани г-да да прѣкарватъ други свои желання и мисли, които може би отъ икономическа страна тия господиновци ги намиратъ полѣзни за себе си и джеба си, а колкото за страната, малко ги е грижа. А знаете ли още какво съдържатъ тия протоколи? Отъ моитѣ запитвания, които ще направя послѣ, вие ще видите и не безъ очудвание, че има много шосета правяни безъ никакви търгове, или ако сж ставали търгове, ставали сж за 20,000 лева работа, а послѣ е възлизала на единъ милионъ. Ако ставатъ търгове, ставатъ днесъ, и предприемача захваща да работи, а контракта се подписва, потвърждава подиръ една година и половина. Това г-да, тоже не е

работено безъ цѣль. Отъ това можемъ да разберемъ, на какви рѣдѣ е било повѣрено нашето М-ство на Общитѣ Сгради, т. е. нашето съкровище. Има още и други чудесии; тамъ се намиратъ и такива работи, че при търговетѣ цѣнитѣ сж били напр. за единъ метръ земляна работа по 1 левъ, а послѣ по височайше благоволение въскачвали сж се на 1 л. 80 ст. или даже до 2 лева...

Председателъ: Моля г-на Вълчева да обясни, какво мисли подъ «височайше благоволение».

Вълчевъ: Отъ страна на М-ството или Министра. Не съмъ ималъ друга мисль и неможъ да имамъ. (М-ръ Цанковъ: тогава трѣбаше да кажете «висше благоволение!») Ако съмъ направилъ упушение, може да стане и «висше благоволение». Но г-да! Въ тия протоколи всѣки единъ заинтересуванъ българицъ ще намѣри, че правила сж се търгове да се правятъ парапети, а въ другъ, правила сж се варианти. Ще видите още г-да, че единъ километръ шоссе е излизало за 150,000 и до 200,000 лева. Това видѣло ли се е нейдѣ? когато по цѣль свѣтъ при най-несгодни условия, единъ километръ желѣзници се прави за 120,000—150,000 лева, а у насъ единъ километръ шоссе за 150,000—200,000 лева?! Да говоря г-да и до утрѣ върху тия протоколи, не може да се свърши, не може да се изговори това, което тѣ съдържатъ, не може да се искаже сичко онова, което се е вършило съ нашата бѣдна пара.

Заради това г-да, за да не отнема повече драгоцѣнното Ви врѣме, — понеже слѣдъ тия запитвания ще станатъ и други разисквания, и когато г-нъ М-ръ отговори на тия запитвания, ще имаме възможность и врѣме да искаме за сичко подробни обяснения, та колкото и да би трѣбало да се говори сега, ще се задоволя съ толкозъ като вървамъ, че и вие горѣ долу се запознахте съ течението на работата. Нека сега се ограничи, да кажа запитванията си, което ще представя на бюрото. (чете):

ЗАПИТВАНИЕ.

1. На какво основание М-ството на Общитѣ Сгради е допуснало на г-на Хаджиенова да работи Вакарелското шоссе, когато споредъ търга извършенъ на 6 Юний 1881 год. въ който търгъ е участвувалъ и Хаджиеновъ като конкурентинъ и когато предприятието е било останало върху г-на Спиридонова?

2. Какъ и съ какво право г-нъ Хаджиеновъ цѣли осѣмъ мѣсеци е работилъ помѣннатото шоссе, получавалъ огромни сумми пари отъ съкровището, правилъ проекти за разни варианти на своя глава безъ разрѣшение отъ М-ството и

когато контракта за това шоссе е билъ подписанъ отъ Спиридонова въ Окржжний Софийски Сждъ едвамъ на 12 Январий 1882 година т. е. контракта се завѣрилъ отъ сждилицето тогава, когато работата била почти всичката свършена и паритѣ истеглени?

3. На какво основание на г-на Хаджиенова се е плащало за единъ кубич. метръ земленна работа 1 левъ и 80 стот. Когато споредъ контракта на Спиридонова и споредъ помѣнатитѣ условия при търга, е трѣбовало да се плаща по 1 левъ и 12 стотинки?

4. Като сж се намѣриле и откриле всичкитѣ незаконности на г-да Хаджиенова и Спиридонова и като е послѣдвало върху този въпросъ рѣшение отъ Министерскій Свѣтъ, земени ли сж нужднитѣ мѣрки, на основание това рѣшение, да се оничтожи незаконниятъ контрактъ, сключенъ между правителството и г. Спиридонова? А така сжщо и всичкитѣ други по тоя въпросъ съглашения и задължения мѣжду г. Хаджиенова и правителството за въпросното Вакарелското шоссе?

5. Направило ли е правителството распорѣждане да се изискатъ назадъ отъ г. Хаджиенова 112012 лева и 93 ст., които пари той е надзелъ незаконно отъ съкровището за Вакарелското шоссе?

6. По каква причина не сж се задържали на г. Хаджиенова по 10% отъ работата му лева 24000 и залога 15000 лева, когато и днесъ още всичката работа по Вакарелското шоссе не е свършена?

7. На какво основание е било позволено г-ну Хаджиенову да работи безъ търгъ и контрактъ, шоссето отъ София до Петро-Ханъ, работа, за която му сж дадени 1.189,327 лева и 14 стот., когато той е зель само работа исклучително, както се вижда отъ публичний търгъ за направата да направи само 2000 куб. метра подпорни стени, и то съ опредѣлена стойность за 20000 лева?

8. На какво основание е допуснато г-ну Хаджиенову да работи горѣпоменатото шоссе отъ 3 октомври 1880 год. до 6 майя 1881 год., когато контракта е билъ подписанъ въ окр. сждъ едвамъ на 6 майя 1881 год. т. е., когато г-нъ Хаджиеновъ е билъ изработилъ по свое усмотрѣние нѣколко варианти, и истеглилъ за тѣхъ стотини хиляди левове?

9. Какъ е било възможно да се дава и подписва отъ правителството контрактъ г-ну Хаджиенову, съ неопредѣленность на работата, и какъ е станало, че въ актовата книга на Соф. окр. сждъ фигурира контрактъ за подпорни стѣни, а въ контракта на М-вото нѣма опредѣленность, т. е. казано е съвсѣмъ друго; да поправа Берковското шоссе?

10. Какъ е било възможно да става търгъ само за поправяние старото шосе, Петро-Ханъ—Клисура, на който търгъ билъ конкурентия г. Ив. Гроздиевъ за стойност около 300000, а въ контракта на Хаджиенова сключенъ на 15 януарий 1882 год. е казано, че Хаджиеновъ ще прави ново шосе и поправи старото и земалъ отъ съкровището за това още не довършено шосе 1.037,826 лева и 13 ст. и, какъ е могло да се допусне и да се плати Хаджиенову по 175,000 лева за единъ километръ шосе?

11. На какво основание се е измѣнила цѣната опредѣлена на работитѣ при търга за земяната и други работи, и какъ е било възможно да се плаща г-ну Хаджиенову вмѣсто 1 левъ, 1 левъ и 27 стот.; вмѣсто 5 лева, 5 лева и 95 ст.; вмѣсто 8 лева, 8 лева и 50 ст. и съ това му сж наддадени и други 127,571 левъ и 14 ст.?

12. Какъ е станало, та М-вото на Общитѣ Сгради е наддало г-ну Хаджиенову и други 171,589 лева 79 ст., освѣнъ това, гдѣто му сж повишени цѣнитѣ и неправилно му е отпуснато по-горѣпомѣнатото огромно количество?

13. Слѣдъ всичко това, което съдържа изложенитѣ ми 12 пунктове позволявамъ си да питамъ зело ли е мѣрки правителството да се изискатъ отъ г-на Хаджиенова всичкитѣ незаконно зети отъ него пари изъ съкровището, и погрижило ли се то, да земе мѣрки за опазване хазната отъ огромнитѣ загуби? И. Д. Вълчевъ.

Предсѣдателъ: Бюрото ще препрати на г-на М-ра на Общитѣ Сгради запитванието на г-на Вълчева.

На дневенъ редъ стои прошениято отъ нѣкои депутати за отлаганието на сессията.

М-ръ Цанковъ: Азъ мисля Нар. Събрание да отложи разискванията на тоя въпросъ за 2 или 3 дня, защото желанието на НЕГОВО ВИСОЧЕСТВО е таквозъ, до когато се рѣшатъ нѣкакви по-важни въпроси.

Г. Геровъ: Азъ мисля този въпросъ по-добрѣ да се разисква въ сжбота, защото ще ни покаже работата, какво ще правимъ, — ще ли стоимъ или не.

Сукнаровъ: Азъ би молилъ г-на М-ра, когато говори тука, да заявява желанието на НЕГОВО ВИСОЧЕСТВО, и да мѣси НЕГОВО ВИСОЧЕСТВО въ работи, за който Той не е отговоренъ.

М-ръ Цанковъ: Колкото за отлаганието на Н. Събрание, и въ конституцията е казано, че продължението на сессията ако трѣба да бжде по-много отъ опредѣленното врѣме, това става съ съгласието на НЕГОВО ВИСОЧЕСТВО. И като поменахъ този въпросъ, то бѣше заради туй, защото въ самата конституция така стои това нѣщо.

Сукнаровъ: На сѣкждѣ се казва, че всичко се прави въ името на НЕГОВО ВИСОЧЕСТВО. Но ний разбираме конституцията, и знаеме какво иска да каже тоя членъ. Но тука правителството върши всичко и правителството е отговорно. НЕГОВО ВИСОЧЕСТВО нѣма да подпише безъ да се не съвѣтва съ М-ството, и послѣдното зема отговорността на себе си.

За това желателно е да се неспоменува така името на НЕГОВО ВИСОЧЕСТВО но М-ството да говори отъ своето име.

Шивачовъ: Азъ искахъ да кажа това, че тѣзи въпроси, които се касаятъ до отговорността на Министритѣ сж въ особенъ членъ, и правото за отлагание на сессията, е особено право дадено на НЕГОВО ВИСОЧЕСТВО съгласно съ конституцията.

Сукнаровъ: Но М-ство е отговорно, а не НЕГОВО ВИСОЧЕСТВО.

Л. Дуковъ: Тука не е въпроса за закривание, а за отлагание на сессията. (Гласове: да!)

Предсѣдателъ: Съгласява ли се Нар. Събрание да се остави разгледванието на това прошение на дневенъ редъ въ сжбота? (Съгласно.) Който приема предложението на г-на М-ра Цанкова да остане за сжбота на дневенъ редъ, да си дигне ржката. (Болшинство.)

Ще се тури на дневенъ редъ за сжбота. (Дуковъ: Найнапредъ!) Послѣ слѣдва на дневенъ редъ запитванието на г-на Манафова къмъ М-ство на Нар. Просвѣщение.

Манафовъ: Азъ не съмъ готовъ, и го нѣма г-на М-ра на Просвѣщението тука.

Предсѣдателъ: Тогава се отлага за идущето засѣдание. Послѣ иде запитванието на г-на Д-ра Цачева за епидемиитѣ, които върлуватъ между дѣцата.

Д-ръ Цачевъ: Отлагамъ го.

Предсѣдателъ: Г-нъ Геровъ иска свѣдѣние отъ депутацията, която ходи въ Петербургъ, по поводъ на коронацията.

Г. Геровъ: Азъ не претендирамъ да бжде за днесъ; ако сж готови могатъ да кажатъ; ако не сж готови, може да се отложи.

Бобчевъ: Нар. Събрание ни е избрало и ний ходихме да поднесемъ къмъ Тѣхнитѣ Императорски Величества благодарностъ отъ страна на Българскитѣ народъ.

Г. Геровъ: Ний нѣмаме претенции за какво сж ходили, а искаме само да обяснятъ на Нар. Събрание, какво сж направили.

Анневъ: Щомъ Нар. Събрание иска отчетъ отъ депутацията, която ходи въ Петербургъ, ний сме длѣжни това

да направимъ; но ний които сме отъ тая депутация тука, трѣба да се съгласимъ, за да приготвимъ и представимъ единъ докладъ на Нар. Събрание.

Председателъ: Приема ли Нар. Събрание да се отложи този въпросъ до когато депутацията състави доклада? (Приема се.)

Послѣ иде запитванието на г-на Величко Х. Ангелова къмъ г-на Министра на Финанситѣ.

В. Х. Ангеловъ: Като го нѣма г. Министра тука, отлагамъ го за сѣббота.

Шивачовъ: Понеже дневний редъ е исчерпанъ, то да ми се позволи да кажъ нѣколко думи. Помните, г-да представители, че въ миналата сесия бѣхъ внесълъ единъ законъ относително пожаритѣ, който се препрати въ М-ство на Правосъдието и Държавния Съвѣтъ, но станаха 6 мѣсеца, и той още не преработенъ. Азъ го зехъ съ съгласието на М-ра на Правосъдието и проводихъ го на печатницата и до идущето засѣдание ще бѣде готовъ, за това моля да се тури на дневенъ редъ. Той е билъ както казахъ, внесенъ въ Нар. Събрание. (Гласове: Не е напечатанъ!) Той ще бѣде готовъ въ печатницата утрѣ и ще го раздамъ.

Председателъ: Ще се напечата и ще се тури на дневенъ редъ.

Сега дневний редъ е исчерпанъ, и оставатъ отъ дневенъ редъ слѣдующитѣ въпроси нерѣшени още или отложени: Отношение на М-ството на Финанситѣ № 22967 относително до продължението контракта на г-нъ Кеѣе. Това остава за идущий дневенъ редъ.

Послѣ запитванието къмъ М-ството на Народното Просвѣщение отъ г-на Манафова.

Запитвание къмъ М-ството на Вътрѣшнитѣ Дѣла отъ г-на Д-ръ Цачева за лѣкуванието на разнитѣ епидемии, които върлуватъ между дѣцата.

Запитвание отъ г-на Величко Хаджи Ангелова къмъ Министерството на Финанситѣ.

Ако Нар. Събрание е съгласно може да се тури на дневенъ редъ и законопроекта на г. Шивачова, който ще се напечата и ще се раздаде. (Съгласие.) Тогава ще се тури законопроекта за пожаритѣ на дневенъ редъ.

Анневъ: Отъ мене да се тури на дневенъ редъ едно предложение, относително важността на домашнитѣ актове при продажбитѣ.

Председателъ: Това е на дневенъ редъ за сѣббота. Желаетъ ли Нар. Събрание утрѣ да има засѣдание? (Не желаетъ.) Тогава Нар. Събрание не счита ли за потребно за сѣбота да има и конвенциитѣ на дневенъ редъ. Азъ мисля,

че до утрѣ ще се раздаде доклада отъ комисионята на г-да депутатитѣ. Въ сѣбботата ще се види да ли може да се разгледатъ или да остане за друго засѣдание, ако г-да депутатитѣ не сѣ имали време да изучатъ доклада.

Попповъ: Тѣзи протоколи, които имаше г-нъ Вълчевъ отъ М-ския Съвѣтъ за Хаджиеновитѣ смѣтки, да се раздадѣтъ на депутатитѣ.

Шивачовъ: И азъ казахъ наистина преди 2 или 3 дена че ще ги поискамъ, и ще ги раздамъ.

Председателъ: Гдѣ сѣ печатани?

Вълчевъ: Печатани сѣ отъ М-ския Съвѣтъ въ Държавната Печатница.

М-ръ Цанковъ: Азъ подвисяхъ една книга, че трѣба да се испрати до всичкитѣ Министерства сега; но не помни дали и за Нар. Събрание. Но чини ми се, бѣше и за Нар. Събрание. Ако не сѣ проведени, азъ ще прикажъ да се проведатъ. Моля, г-да депутати, ако е напечатанъ докладъ за конвенциитѣ, да се турятъ на дневенъ редъ тѣзи конвенции за сѣбботата.

Председателъ: Ще ли има утрѣ засѣдание или не? Които сѣ на мнѣние, да има утрѣ засѣдание, да си дигнатъ ржката. (Меншество. Двама дигатъ.)

Засѣданието се отлага за въ сѣбботата, а на дневенъ редъ ще имаме: прочитание на отношението отъ г. Министра на Финанситѣ подъ № 22967, относително продължение контракта съ г-на Кеѣе. — Прощение отъ нѣкои г-да депутати за отлагането на сесията. — Запитванието къмъ М-ството на Народното Просвѣщение отъ г-на Манафова. — Запитвание къмъ М-ството на Вътрѣшнитѣ Дѣла, отъ г. д-ра Цачева, за лѣкуванието на разнитѣ епидемии, които върлуватъ помежду дѣцата. — И най-сетнѣ предложението за конвенциитѣ.

Марко Велювъ: До дѣто не се печататъ конвенциитѣ и да се заминѣтъ два дена, отъ когато сѣ раздадени на депутатитѣ, не може да се разискватъ.

Председателъ: Когато Министра иска да се тури единъ въпросъ на дневенъ редъ, то депутатитѣ нѣматъ право да му отрѣкѣтъ.

Г. Геровъ: Азъ моля да се произнесе Народ. Събрание, щото конвенциитѣ да се турятъ на вторий редъ и да не оставатъ за най-подиръ.

Сукнаровъ: Азъ мисля, че не е правилно това мнѣние, което каза г. Председателъ, че когато иска М-ра трѣба да се нарушаватъ турени предмѣтитѣ на дневний редъ. Това не е правилно. Защото правилника казва, че докладъ трѣбва да се раздаде два дена преди да се разисква. За това е умѣстно

предложението на г-на Велюва. Нъ азъ не искамъ да кажа, че не трѣбва да се тури на дневенъ редъ, защото може утрѣ да се раздаде доклада напечатанъ, и тогава има врѣме да се разгледатъ въ сѣботата.

Председателъ: На всички свѣтъ, когато единъ М-ръ поиска да се тури единъ въпросъ на дневенъ редъ, той се полага а депутатитѣ сж свободни да го разискватъ или да го отложатъ. М-ритѣ всѣкога иматъ право да сезиратъ Народното Събрание съ онѣзи въпроси, които сж неотложими. Ако имъ откажете това право, то тѣ не могатъ да зематъ извѣстни мѣрки, за които се изисква съгласието на Народ. Събрание.

Сукнаровъ: Азъ мисля, че само тогава, когато излизе едно предложение отъ тѣхъ направено, може да се положи на дневний редъ, когато искатъ. А щомъ въпроса е въ комисията, то зависи отъ нея, ако може да се тури на дневенъ редъ; защото представете си, че комисията не е готова съ доклада, и какво ще стане тогава?

Председателъ: Ако комисията не е готова, тогава ще се отложи.

М-ръ Цанковъ: Азъ казахъ, че ако би да се раздаде печатанъ рапорта, тогава въ сѣботата може да се разгледва.

Председателъ: Тогава на дневенъ редъ подиръ конвенциитѣ остава още предложението на г. Аннава, относително важността на домашнитѣ актове; и най-послѣ законопроекта на г-на Шивачова за пожаритѣ.

Бобчевъ: Прошението за отлаганието на сессията не чухъ, ще ли бжде на дневенъ редъ?

Председателъ: Рѣши се, че на дневенъ редъ ще има прошението за отлагание на сессията; но то дожда най-подиръ.

Марко Велювъ: Г-да представители! Извинете зарадъ нашето прошение; но туй прошение да се отлага е несправедливо.

Дуковъ: И азъ сжщо за прошението щѣхъ да говоря. Ний не настояваме сега, но работата е, че то може да стои неразгледано още 1 недѣля. Всѣки день го туряме най-напредъ, а то остава най-подиръ. Това се вижда и отъ стенографическитѣ протоколи. За това да се тури на дневенъ редъ, че да се разисква еднажъ, защото е смѣшно да го отлагаме всѣки день.

Председателъ: Ако се отлага прошението, то се отлага по рѣшението на Нар. Събрание. То рѣшава, и бюрото не е криво за туй отлагание, понеже става съгласно съ Народното Събрание.

Дуковъ: Азъ не знамъ, да се е произнасло Н. Събрание, но само желая да бжде на дневенъ редъ. Подиръ предложението на г. М-ра на Финанситѣ, относително Кейе, да е второ прошението за отлаганието на сессията.

Председателъ: Ще туря на гласоподавание, да ли да е второ или послѣдно.

Шивачовъ: И азъ би се съгласилъ, да се тури на дневенъ редъ за идущето засѣдание, но ако съ туй можемъ ускори отлаганието на сессията, въ такъвъ случай азъ съмъ първий, който би се съгласилъ съ това мнѣние. Но правото за отлаганието, закриването и отварянието на сессията принадлежи на НЕГОВО ВИСОЧЕСТВО. Следователно, ний можемъ да рѣшаваме за отлаганието, но до дѣто нѣма Княжески указъ, то не може да се осществи. Н. ВИСОЧЕСТВО може да каже, че още не е врѣме да се отложи и тогава ще остане нашето рѣшение безъ послѣдствие.

Председателъ: Мисля, че този въпросъ не трѣбва да се подига, защото тукъ има смѣшание на идеитѣ; когато се говори за отлаганието и за Княжески указъ. Отлаганието става обикновенно безъ Княжески указъ. А прошението за отлаганието, ще бжде на дневенъ редъ, ако ли рѣши Събранието да се тури по-напредъ, азъ не съмъ противенъ.

М-ръ Цанковъ: Азъ мисля, да се тури най-подиръ, защото зависи отъ предварителното рѣшение на другитѣ въпроси. Ако искате М-рството да може да работи, азъ моля да се рѣшатъ още нѣкои въпроси, а послѣ да се рѣши за отлаганието. Сега М-рството е ново и то може да свърши нѣкои работи, и пакъ ржцѣтъ ни сж свързани.

Председателъ: Които сж на мнѣние, да се приеме предложението на г. Министра Цанкова, да си дигнатъ ржката. (Болшинство).

Днешното засѣдание обявамъ закрито.

Въ сѣботата на 2 часа ще се съберемъ.

(Конецъ въ 5 часа и 15 минути).

Председателъ: **Д. Грековъ.**

Секретари: { **Н. Шивачовъ.**
 { **И. Ц. Щърбановъ.**

Подпредседатели: { **Иванъ Симеоновъ.**
 { **Ат. Минчовъ.**

Директоръ на Стенографическото Бюро: **А. Безеншекъ.**